

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 26/2026-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Katarínou Drobnoú, LL.M., advokátkou, Kozia 29, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-9C/9/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-9C/9/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. decembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-9C/9/2017. Žiada priznať jej finančné zadosťučinenie 20 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 26/2026-14 z 15. januára 2026 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-9C/9/2017. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Napadnuté konanie o zriadenie vecného bremena, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako žalovaná 60, začalo podaním žaloby z 8. februára 2017, o ktorej rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom zo 7. októbra 2024, teda po 7 rokoch a 8 mesiacoch. Proti tomuto rozsudku bolo žalujúcou stranou podané odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací súd rozsudkom z 8. októbra 2025, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zamietnutí žaloby proti žalovaným 45, 46 a 67 potvrdil, avšak v zostávajúcom rozsahu ho zrušil a vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie. Napadnuté konanie teda nie je dosiaľ právoplatne skončené.

4. Sťažovateľka poukazuje na to, že na návrh iných sťažovateľiek už ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 371/2024 z 24. júla 2024 konštatoval prietahy v napadnutom konaní a vtedajším sťažovateľkám priznal finančné zadosťučinenie 2 500 eur a 1 500 eur. Predmetné konanie nie je podľa nej právne zložitá, patrí do bežnej rozhodovacej činnosti súdov. Je však zložitejšie z procesného hľadiska, keďže na strane žalovaných vystupuje viac subjektov, čo zakladá potrebu súdu priebežne sa vysporiadavať s právnym nástupníctvom v prípade ich úmrtí. Sťažovateľka však konštatuje, že žiadna právna ani skutková zložitá veci nemôže ospravedlniť nečinnosť súdu v napadnutom konaní. Pokiaľ ide o sťažovateľkino správanie, v napadnutom konaní bola aktívna, pričom na jej ťarchu sa nemôže klásť využívanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení po rekapitulácii chronológie procesných úkonov konštatoval nečinnosť v napadnutom konaní v období od 23. júna 2017 do 16. januára 2018, od 11. júla 2019 do 12. apríla 2022 a od 21. júna 2023 do 3. januára 2024. K nečinnosti došlo z dôvodu nadmernej zaťaženia zákonných sudcov a spisových kancelárií, fluktuácie zamestnancov vrátane sudcov a potreby prerozdelenia spisov. Poukazuje aj na dlhodobú práceneschopnosť zákonného sudcu

a skutočnosť, že vo veci vystupuje 64 žalovaných, v dôsledku čoho opakovane vznikla potreba rozhodovania o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami zomrelých žalovaných.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

9. Konania, ktorých predmetom je zriadenie vecného bremena, tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto ústavný súd napadnuté konanie nepovažuje za právne zložité. Predložený spis mestského súdu odôvodňuje prijatie čiastkového záveru o tom, že napadnuté konanie je zložitejšie z hľadiska procesného, keď v konaní na strane žalovaných vystupuje v súčasnosti 64 subjektov, čo zakladá potrebu mestského súdu priebežne sa vysporiadavať s právnym nástupníctvom pri ich úmrtí. Zároveň však ústavný súd uvádza, že žiadna právna ani skutková zložitost' veci nemôže ospravedlniť nečinnosť mestského (resp. okresného) súdu, predznamenáva však, že uvedené skutočnosti zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

10. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietáhom.

11. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. jeho právneho predchodcu). Celkovú dĺžku napadnutého konania (9 rokov) najzásadnejším spôsobom ovplyvnili obdobia

absolútnej nečinnosti konajúceho súdu trvajúce od 21. júna 2017, keď vyzval žalobcov na opravu žaloby, do 10. marca 2018, keď doručil žalobu spolu s výzvou na vyjadrenie k nej žalovaným, od 10. júla 2019, keď bola súdu doručená replika žalobcov, do 13. apríla 2022, keď súd oznámil stranám sporu, že v prejednávanej veci bude konať so správcom bytového domu, a od 20. júna 2023, keď súd vyžiadal stav dedičských konaní po dvoch zomrelých žalovaných, do 4. januára 2024, keď vydal uznesenie, ktorým rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi po zomrelých žalovaných 35 a 46, a od tohto dátumu do 10. júla 2024, keď súd poveril prekladateľa preložením listín do nemeckého jazyka, pričom v medziobdobí síce súd nariadil pojednávanie na 23. máj 2024, ktoré však bolo následne zrušené z dôvodu výskytu prekážky výkonu funkcie sudcu. Vzhľadom na vymedzené obdobia tak nečinnosť súdu v súhrne predstavuje obdobie viac ako 4 rokov. Zároveň možno odkázať aj na neefektívny postup súdu v súvislosti s doručovaním žaloby žalovaným, ktorý trval od 17. januára 2018 do 23. apríla 2019, keď boli vyjadrenia žalovaných zaslané žalobcom. O neefektívnom postupe v napadnutom konaní bezpochyby svedčí aj fakt, že mestský súd uskutočnil v konaní prvé pojednávanie (na ktorom napokon došlo aj k vyhláseniu meritórneho rozhodnutia) 7. októbra 2024, t. j. po 7 rokoch a 8 mesiacoch od jeho začatia.

12. Vo vzťahu k obrane mestského súdu spočívajúcej v argumentácii o nadmernej zaťažnosti zákonných sudcov a spisových kancelárií, fluktuácii zamestnancov vrátane sudcov a potrebe prerozdelenia spisov ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadaval o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

13. Vychádzajúc z uvedeného, predovšetkým s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania a vymedzené obdobia nečinnosti, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní pred súdom prvej inštancie došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na pojednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd už v konaní sp. zn. I. ÚS 371/2024 vyslovil príkaz podľa čl. 127 ods. 2 ústavy adresovaný mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, nebolo potrebné tento príkaz opakovať v konaní o tejto ústavnej sťažnosti.

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

16. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia 20 000 eur, čo odôvodňuje celkovou dĺžkou napadnutého konania a neefektívnou a nesústredenou činnosťou konajúceho súdu.

17. Cieľom primeraného finančného zadost'účinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie

vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

18. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť a neefektívnu činnosť, berúc do úvahy predmet konania na mestskom súde, správanie s'ťažovateľky, ale aj čiastočnú procesnú zložitosť veci, majúc tiež na pamäti to, že cieľom priznania finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocíťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie 3 000 eur pre s'ťažovateľku za primerané finančné zadost'učinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu s'ťažovateľky nevyhovel.

V.

Trovy konania

20. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

21. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal s'ťažovateľke náhradu trov konania 771,68 eur, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej s'ťažnosti) v hodnote po 371 eur vrátane dvoch režijných paušálov po 14,84 eur.

22. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne s'ťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2026

Robert Šorl
predseda senátu